

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 44zb ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanej dalej „ustawą”, wprowadzonego ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 357).

Zgodnie z brzmieniem upoważnienia określonego w art. 44zb ustawy, w projekcie rozporządzenia określono szczegółowe warunki i sposób oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych, w tym:

- przypadki, w których dostosowuje się wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia oraz podstawę tego dostosowania;
- termin i tryb wydawania przez poradnię pedagogiczno-psychologiczną opinii o specyficznych trudnościach w uczeniu się;
- rodzaje obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z których realizacji uczeń może być zwolniony, przypadki, w których to zwolnienie może nastąpić, rodzaje dokumentów będących podstawą zwolnienia oraz tryb i okres zwolnienia;
- zakres projektu edukacyjnego oraz warunki jego realizacji;
- skalę rocznych, semestralnych i końcowych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych wraz ze wskazaniem, które z ocen według tej skali uznaje się za oceny pozytywne i negatywne, oraz podstawowe obszary, które bierze się pod uwagę przy ocenianiu zachowania ucznia, skalę rocznej i końcowej oceny klasyfikacyjnej zachowania;
- rodzaje obowiązkowych zajęć edukacyjnych, przy ocenianiu których bierze się pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków związanych z realizacją tych zajęć oraz podejmowanie przez ucznia dodatkowych działań związanych z danymi zajęciami;
- funkcje oceniania bieżącego ucznia;
- warunki, tryb i formę przeprowadzania egzaminu klasyfikacyjnego, a w przypadku ucznia, o którym mowa w art. 16 ust. 8 – także rodzaje zajęć edukacyjnych, z których nie przeprowadza się egzaminu klasyfikacyjnego, skład komisji powołanej do przeprowadzenia egzaminu klasyfikacyjnego;
- tryb i formę przeprowadzania egzaminu poprawkowego oraz skład komisji powołanej do przeprowadzenia egzaminu poprawkowego;
- tryb i formę przeprowadzania sprawdzianu wiadomości i umiejętności ucznia, o którym mowa w art. 44n ust. 4 pkt 1 ustawy, oraz ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, skład komisji, o których mowa w art. 44n ust. 4 ustawy, obowiązek sporządzenia protokołu z prac tej komisji, a także warunki przystąpienia do sprawdzianu w terminie dodatkowym,

- warunki promocji ucznia do klasy programowo wyższej lub ukończenia szkoły z wyróżnieniem;
- tryb i formę przeprowadzania egzaminu semestralnego z uwzględnieniem rodzajów zajęć edukacyjnych, z których przeprowadza się ten egzamin w formie pisemnej, ustnej lub w formie zadania praktycznego oraz sposobu ustalania oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z których przeprowadza się egzamin semestralny.

Zaproponowane w projekcie rozporządzenia regulacje prawne w zasadzie nie odbiegają od przepisów regulujących te kwestie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w *sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.).

W przypadku oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych dla dzieci i młodzieży (rozdział 2 projektowanego rozporządzenia), zmiany w stosunku do obecnego stanu prawnego polegają na:

- 1) możliwości zwolnienia ucznia przez dyrektora szkoły z wykonywania ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego, a nie jak dotychczas z całych zajęć wychowania fizycznego, na podstawie opinii o ograniczonych możliwościach uczestniczenia ucznia w tych zajęciach, wydanej przez lekarza, na czas określony w tej opinii (§ 5 ust. 2 projektu rozporządzenia).
- 2) określeniu w § 9 ust. 2 i 3 projektu rozporządzenia, które z rocznych, a w szkole policealnej – semestralnych, ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, ustalonych w stopniach według skali podanej w rozporządzeniu, są uznawane za oceny pozytywne, a które za negatywne;
- 3) doprecyzowaniu w § 9 ust. 4 projektu rozporządzenia, że informacje jakie powinna uwzględniać śródroczna i roczna opisowa ocena klasyfikacyjna odnoszą się do uczniów uczących się na każdym etapie edukacyjnym, a nie tylko do uczniów I etapu edukacyjnego; wprowadzenie takiej zmiany jest konieczne w związku z wprowadzeniem w art. 44i ust. 4 ustawy możliwości ustalania opisowej oceny klasyfikacyjnej począwszy od klasy IV szkoły podstawowej;
- 4) wskazaniu, że w przypadku zajęć wychowania fizycznego przy ustalaniu oceny, oprócz wysiłku wkładanego przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć, należy brać pod uwagę również systematyczność udziału w tych zajęciach oraz aktywność ucznia w działaniach na rzecz sportu szkolnego i kultury fizycznej (§10 projektu rozporządzenia) – wprowadzenie tej zmiany ma na celu zwiększenia motywacji uczniów do uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego oraz podejmowaniu aktywności na rzecz kultury fizycznej, jako działania mające wpływ na kształtowanie prozdrowotnego stylu życia;
- 5) określeniu, jakie funkcje spełnia ocenianie bieżące ucznia (§ 12 projektu rozporządzenia), co jest związane z wprowadzeniem w art. 44i ustawy możliwości ustalania ocen bieżących w formie opisowej na każdym etapie edukacyjnym;
- 6) doprecyzowaniu, że w przypadku plastyki, muzyki, zajęć artystycznych, techniki, zajęć technicznych, informatyki, zajęć komputerowych oraz wychowania fizycznego, z

- których sprawdzian wiadomości i umiejętności, o którym mowa w art. 44n ust. 4 pkt 1 ustawy, ma formę zadań praktycznych (§ 17 ust. 2 projektu rozporządzenia);
- 7) określeniu terminu ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania w trybie art. 44n ustawy - ustalenie rocznej oceny zachowania następuje w terminie 5 dni od zgłoszenia zastrzeżeń (§ 17 ust. 8 projektu rozporządzenia) – obecnie przepisy wskazują jedynie w jakim terminie jest przeprowadzany sprawdzian wiadomości i umiejętności (w ciągu 5 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżeń). W przypadku zastrzeżeń zgłoszonych do trybu ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania termin, w jakim ma zostać ustalona przez komisję nowa roczna ocena klasyfikacyjna, nie został określony, stąd też należało doprecyzować przepisy w tej kwestii;
 - 8) dookreśleniu warunków promocji ucznia, o którym mowa w art. 16 ust. 11 ustawy (realizacja obowiązku szkolnego lub nauki w formie edukacji domowej) do klasy programowo wyższej lub ukończenia szkoły z wyróżnieniem (§ 18 ust. 3 oraz § 19 ust. 3 projektu rozporządzenia). W przypadku uczniów realizujących obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą nie ustala się oceny zachowania. Celem wprowadzenia ww. zmiany jest jasne, niepowodujące wątpliwości interpretacyjnych określenie przypadków, w których uczeń spełniający obowiązek szkolny i obowiązek nauki poza szkołą może otrzymać promocję do klasy programowo wyższej z wyróżnieniem i ukończyć szkołę z wyróżnieniem.;
 - 9) ustaleniu, że przy określaniu szczegółowych warunków realizacji projektu edukacyjnego dyrektor będzie zasięgał opinii rady pedagogicznej (dotychczasowe przepisy przewidywały w tym zakresie porozumienie dyrektora szkoły z radą pedagogiczną (§ 8 ust. 3 projektu rozporządzenia).;
 - 10) dookreśleniu, które typy szkół ponadgimnazjalnych można ukończyć z wyróżnieniem (zasadnicza szkoła zawodowa, liceum ogólnokształcące i technikum), którego celem jest wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie możliwości ukończenia przez uczniów z wyróżnieniem szkoły policealnej. Dla szkoły policealnej rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (j.t. Dz. U. z 2014 r. poz. 893) nie przewiduje wzoru świadectwa ukończenia szkoły z wyróżnieniem;

Ponadto w przedmiotowym projekcie rozporządzenia wprowadzono zmiany porządkujące lub doprecyzowujące, np.:

- w przepisach dotyczących egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego i sprawdzianu wiadomości i umiejętności, przyjęto jedno sformułowanie „w formie pisemnej i ustnej” (zgodnie z wskazaniem zawartym w delegacji ustawowej do wydania tego rozporządzenia). W obecnych przepisach występują dwa sformułowania określające tę samą kwestię „z części pisemnej i ustnej” oraz „w formie pisemnej i ustnej”;
- w § 5 projektu rozporządzenia w grupie przedmiotów, z których dyrektor zwalnia ucznia na podstawie opinii wydanej przez lekarza nie wymieniono przedmiotu „technologia informacyjna”, ponieważ taki przedmiot nie występuje w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 oraz z 2014 r. poz. 803); od roku

szkolnego 2015/2016 we wszystkich klasach szkoły podstawowej, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych będzie obowiązywała nowa podstawa programowa;

– w przepisach dotyczących zawartości protokołu egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego i sprawdzianu wiadomości i umiejętności wyrażenie „wynik egzaminu klasyfikacyjnego/egzaminu poprawkowego/sprawdzianu oraz ustaloną ocenę” zastąpiono wyrażeniem „ustaloną ocenę”, ponieważ rezultatem przeprowadzenia ww. egzaminów jest ustalenie ostatecznej oceny klasyfikacyjnej, co oznacza, że wynikiem przeprowadzonego egzaminu/sprawdzianu jest ustalona ocena.

W przypadku oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych dla dorosłych (rozdział 3 projektowanego rozporządzenia), zmiany w stosunku do obecnego stanu prawnego polegają na:

- 1) odstąpieniu od określenia w rozporządzeniu warunków dopuszczenia słuchacza do egzaminu semestralnego z danych zajęć edukacyjnych w przypadku uzyskania przez niego ocen uznanych za negatywne w ramach wewnątrzszkolnego oceniania. W obecnie obowiązujących przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.) słuchacz w ww. przypadku jest obowiązany wykonać określoną przez nauczyciela pracę kontrolną, a w przypadku szkoły, która prowadzi kształcenie zawodowe w oparciu o modułowy program nauczania – prace kontrolne ze wszystkich modułów. Wydaje się zasadne, aby w wewnątrzszkolnym ocenianiu regulować nie tylko kwestie związane z uzyskaniem ocen pozytywnych (art. 44w ust. w ustawy), ale także kwestie związane z uzyskaniem ocen negatywnych;
- 2) określeniu formy i sposobu przeprowadzania egzaminu semestralnego (§ 23 projektu rozporządzenia): utrzymano zasadę, że w szkole dla dorosłych egzamin semestralny z języka polskiego, języka obcego i matematyki przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej, a w szkole policealnej słuchacz zdaje w każdym semestrze egzaminy semestralne, w formie pisemnej z dwóch przedmiotów zawodowych podstawowych dla zawodu, w którym się kształci. Egzamin semestralny z obowiązkowych zajęć edukacyjnych kształcenia zawodowego praktycznego ma formę zadania praktycznego. Natomiast w odniesieniu do pozostałych zajęć edukacyjnych projekt rozporządzenia przewiduje, że egzaminy semestralne zdaje się w formie pisemnej lub ustnej, zgodnie z ustaleniami oceniania wewnątrzszkolnego. Dotychczasowe przepisy stanowiły, że egzaminy te przeprowadza się w formie ustnej. Zmiana ma na celu wprowadzenie swobody w decydowaniu o formie egzaminu w zależności od rodzaju zajęć – forma egzaminu będzie taka, jaka zostanie uznana za skuteczniejszą w zakresie sprawdzenia wiedzy i umiejętności słuchaczy;
- 3) określeniu czasu przechowywania w dokumentacji szkoły protokołów z każdego przeprowadzonego egzaminu semestralnego, egzaminu semestralnego w terminie dodatkowym oraz egzaminu poprawkowego - do czasu ukończenia lub opuszczenia szkoły przez słuchacza, bowiem zgodnie z §18 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności

wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. poz. 1170) prace pisemne i egzaminacyjne słuchaczy stanowią dokumentację przebiegu nauczania do czasu ukończenia lub opuszczenia przez nich szkoły. Dlatego też tak samo powinno się postępować z protokołami z tych egzaminów;

- 4) doprecyzowaniu przepisów dotyczących terminu przystępowania do egzaminów semestralnych w terminie dodatkowym, o którym mowa w art. 44w ust. 5 ustawy i egzaminów poprawkowych. . Zgodnie z § 26 i § 27 projektu rozporządzenia egzaminy te przeprowadza się odpowiednio: po zakończeniu zajęć dydaktycznych w semestrze jesiennym nie później niż do końca lutego lub po zakończeniu zajęć dydaktycznych w semestrze wiosennym nie później niż do dnia 31 sierpnia;
- 5) dookreśleniu, że zwolnienia z realizacji niektórych zajęć edukacyjnych zawarte w § 21 dotyczą wyłącznie słuchaczy szkół policealnych, ponieważ w obecnym stanie prawnym szkołą dla dorosłych prowadzącą kształcenie zawodowe jest tylko szkoła policealna dla dorosłych;
- 6) określeniu w § 24 trybu przeprowadzania egzaminów semestralnych.

Ponadto, w projekcie rozporządzenia utrzymano możliwość zwolnienia słuchacza powtarzającego semestr z realizacji obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z których uzyskał uprzednio pozytywną ocenę semestralną (§ 29 projektu rozporządzenia), ale wyłącznie w przypadku powtarzania przez niego semestru na podstawie art. 44z ust. 3-5, tzn. gdy na jego wniosek, umotywowany przyczyna zdrowotna lub losową, dyrektor szkoły wyraził zgodę na powtórzenie semestru.

W projekcie rozporządzenia zrezygnowano także z wprowadzania szczegółowych rozwiązań dotyczących oceniania, klasyfikowania i promowania w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe na podstawie modułowego programu nauczania. Dopuszczenie do użytku w danej szkole programu nauczania w zawodzie o strukturze modułowej powoduje jedynie zmiany organizacyjne. Sposób ustalania ocen bieżących przez nauczycieli kształcących w oparciu o taki program powinien być uregulowany w wewnątrzszkolnym ocenianiu.

Proponuje się, aby niniejsze rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2015 r. ze względu na fakt, że jest aktem wykonawczym do rozdziału 3a ustawy o systemie oświaty, który będzie stosowany od roku szkolnego 2015/2016.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.